

Wikingowie porzucili osiedla na Grenlandii z powodu suszy

30 marca 2022

Osadnicy ze Skandynawii żyli na południu Grenlandii przez ponad 450 lat. Nagle, w XV wieku całe osadnictwo zniknęło. Naukowcy wymieniali wiele możliwych przyczyn tego zjawiska, od spadających temperatur przez zarazę po złe zarządzanie zasobami. Teraz odkryto dodatkowy czynnik, który mógł spowodować porzucenie grenlandzkich osad – suszę.

Według islandzkich sag około roku 985 Eryk Rudy popłynął za zachód i zapoczątkował osadnictwo na południu Grenlandii. W szczytowym okresie rozwoju miało tam żyć około 3000 rolników. Boyang Zhao, paleoklimatolog z University of Massachusetts, chciał dowiedzieć się, z jakim klimatem mieli do czynienia osadnicy w latach 985–1450. Zhao i jego zespół przeanalizowali osady z dna Jeziora 578 na południu Grenlandii, w rejonie znanym jako Osiedle Wschodnie. Przy jeziorze znajdują się szczątki dawnej farmy, a na całym tym obszarze istniały największe farmy Osiedla Wschodniego.

Osiedle Wschodnie powstało w 985 roku. Rozprzestrzeniło się ono na okolice fiordów na południe i południowy-zachód od dzisiejszego Narsarsuaq. Osadnicy utrzymywali się głównie dzięki hodowli zwierząt, a szacowana populacja w tamtych okolicach sięgnęła w szczycie 2000 osób.

Już w ubiegłym roku uczeni wykazali, że biochemia bakterii z jeziornych osadów zmieniała się w reakcji na temperatury. Teraz datowali poszczególne mikroorganizmy, by odtworzyć przeszłe temperatury. Mimo, że się one zmieniały, naukowcy nie zauważyli długotrwałego trendu spadku temperatur. Gdy zobaczyłem wyniki, byłem zdziwiony, mówi Zhao. Od dawna bowiem mówiono, że główną przyczyną porzucenia osad był spadek temperatur, który znacząco utrudniał hodowlę zwierząt, co z

kolei wymusiło wyprowadzkę rolników z Grenlandii.

Uczni przyjrzeni się więc izotopom wodoru obecnym w szczątkach roślin w osadach dennych jeziora. Gdy jest sucho i rośliny tracą wodę, w ich liściach pojawia się więcej deuteru. I mierząc właśnie poziom tego izotopu naukowcy odkryli, że w czasie nordyckiego osadnictwa, klimat Grenlandii stawał się coraz bardziej suchy. „Cały region doświadczał coraz większej suszy, której szczyt przypadł na XVI wiek. W suchym klimacie doszło do znacznego zredukowania ilości dostępnej trawy, która była niezbędna do utrzymania stad zwierząt, szczególnie w czasie zimy. To zaś zbiega się ze zmianą diety u osadników. Doszliśmy do wniosku, że coraz bardziej suchy klimat odegrał większą rolę w opuszczeniu Osiedla Wschodniego niż zmiany temperatury” – czytamy w artykule opublikowanym na łamach „Science Advances”.

Trzeba też zauważyć, że osadnicy próbowali dostosować się do zmieniających się warunków. Mamy dowody, że w coraz większym stopniu polegali na rybach i owocach morza. Niewykluczone też, że do upadku osad mogło przyczynić się jedno ze źródeł ich bogactwa, kły morsów. Osadnicy podejmowali niebezpieczne podróże na północ, by polować na morsy i sprzedawać ich kły na europejskich rynkach. Kły były źródłem bogactwa elit z Grenlandii. Jednak odciąganie części osadników od bezpośrednich prac przy pozyskiwaniu żywności mogło, w coraz bardziej pogarszających się warunkach, przyczynić się do upadku osadnictwa.

Autorstwo: Mariusz Błoński

Na podstawie: [Science.org](https://www.science.org)

Źródło: [KopalniaWiedzy.pl](https://kopalnia wiedzy.pl)